

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Марина Теофилова Теофилова,
ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“

за

присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по
професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...
(Методика на обучението по изобразително изкуство)

Тема на дисертационния труд:
**„ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ
(ВИДЕОАРТ И ФОТОГРАФИЯ)
В ОБУЧЕНИЕТО
ПРИ СПЕЦИАЛНОСТ ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“**

Автор:

ИВО КРУМОВ ДИМИТРОВ

редовен докторант към
КАТЕДРА „ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА“
ФАКУЛТЕТ ПО НАУКИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО И ИЗКУСТВАТА
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Научен ръководител:

проф. д-р ОРЛИН ДВОРЯНОВ

1. Данни за дисертанта:

Творческата биография на докторанта свидетелства за задълбочен интерес в областта на съвременните визуални и перформативни форми на изкуство и използването на дигитални технологии в създаването на художествена творба. Тук трябва да подчертаем обстоятелството, че Иво Димитров е автор с разностранни и съвременни интереси, който органично съчетава създаването на изкуство и теоретичната рефлексия, творческите импулси на артистичната си природа и търсенията на изследователя, така ценни за съвременния художник особено, когато той е изкушен от преподаването на изкуство. Нещо повече, това единство е хармонично и до голяма степен се обуславя от факта, че Иво Димитров е автор, изкушен от теоретична систематизация и обобщаване на своя опит, възгледи и експерименти в областта на теорията и практиката на визуалните изкуства. За това единство свидетелстват множеството участия на Иво Димитров в изложби и изследователски форуми, обвързани с тематиката на дисертационния труд: „Шах с пешката“ (2015) - Студентски фестивал на перформанса съвместно със Sofia Underground – International Performance Art Festival, София; „25 Авторски арт алтернативи“, изложба на сдружение

„Изкуство в действие“, „Софийски Арсенал“ – музей за съвременно изкуство (2015); Пърформанс вечер на „Изкуство в действие“, част от проекта „25 Авторски арт алтернативи“ (2015); „Sick of Video“ - Обща видеоизложба със студенти и видеоартисти (2016); участие в Малък сезон в театрална работилница „СФУМАТО“, гр. София (2016); участие в научно-изследователски проект по фонд „Научни изследвания“ на катедра „Изобразително изкуство“ ФНПП на тема „Изследване на възможностите за създаване на експериментални публични презентации от студенти, базирани на използването на дигитални изразни средства“, (2015); участие в Младежки симпозиум за кинетично изкуство задвижвано с вода „КЕВИС“, Архитектурно – етнографски комплекс „Етър“, гр. Габрово, (2015); доброволец в Международен фестивал за дигитални изкуства „DA Fest“, НХА (2015); представяне на изложба „Светлина, Намеса, Присвояване“ в рамките на конференция “The University as an urban culture institute”, 2nd UNICA “University, Culture and the City” Conference (2017) – съвместен изложбен проект на СУ и НБУ (2017).

Както сам докторантът споделя, дългосрочните му планове са свързани с образованието и работата със студенти за разширяване на знанията в сферата на изобразителното изкуство и педагогиката и обогатяване на културата на обучаемите.

2. Данни за дисертационния труд:

Дисертационният труд на **Иво Димитров на тема „Дигиталните технологии (видеоарт и фотография) в обучението при специалност Изобразително изкуство“** е с обем от 206 страници. В отделно Приложение от 64 страници са включени илюстрации на артистични прояви, интервюта, проекти и реализации на докторанта, концепция на видео и видеошаблон на пърформанс и фото Б-граунд „Делта-сън“, допълващи и изясняващи визуално съдържанието на дисертацията. Приложенията кореспондират пряко с изложението и са важна интегрална част от дисертационното изследване. В тях Иво Димитров артистично си служи с богат визуален фонд, който му помага не само да илюстрира, но и да доразвие онези идеи и тези, които са залегнали в изложението.

В съдържанието на дисертационния труд са включени пет глави: Въведение; Проучване на литературни източници; Методически средства за обработка и осъществяване в практическата дейност; Анализирани на постигнатите резултати; Изводи и приноси от проведеното изследване. Цитирани са 23 заглавия, 18 от които са източници на кирилица и 5 на латиница, както и 34 интернет източника.

Дисертационният труд е написан с прецизно използване на терминологията, налице е точно цитиране на посочените библиографски и други източници.

Проблематиката на дисертационния труд е изключително актуална в контекста на съвременната пренаситена информационно среда, в която медийният визуален шум доминира над употребата на новите технологии като алтернативна съвременна форма за създаване на изкуство. В този контекст изследването представя актуални концепции и практически дейности, произтичащи от необходимостта за въвеждане на новите дигитални технологии в образователния процес по изобразително изкуство във висшите училища като отражение на съвременните тенденции в изкуството и живота.

Осъщественото от докторанта теоретично и практическо изследване е логически систематизирано в пет взаимосвързани глави:

В първа глава Иво Димитров формулира обект, предмет и обхват на изследването, обосновава актуалността на изследвания проблем в научен и практичен план, разглежда неговия образователен контекст и представя своята обща концепция на изследването.

Изказано под формата на хипотеза предположение, че ако *„в процеса на обучение по изобразително изкуство... се използват дигитални технологии при реализирането на видеофилми и фотографии, то тогава студентите ще придобият и развият актуални теоретични и практически знания и умения в областта на съвременните културни ценности, визуалната грамотност и комуникация.“* (стр. 85) е добра отправна точка за разработване на експериментална методическа система, която да бъде приложена и проверена в преподавателската практика.

Във втора глава докторантът разглежда различни съвременни литературни източници, в които са застъпени актуални и спорни въпроси, свързани с релацията култура - комуникация. Дефинира понятията видеоарт и фотография в сложна взаимовръзка с формирането на визуалното мислене и култура от появата на първата фотография до съвременността. Застъпва интересни педагогически идеи за мястото и ролята на технологиите и новаторството в изкуството и културата. На тази основа той разработва и предлага концепция за използването на дигитални технологии при формирането на художествено-естетически знания и умения у младите хора.

Глава трета проследява и описва основните етапи в провеждането на дидактически експеримент, свързан с възможностите за прилагане на дигитални технологии и по конкретно на видео и фотография в учебния процес със студенти от ателие „Неконвенционални форми“, специалност „Изобразително изкуство“, ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“.

Тук е включено подробно описание на подготовката и провеждането на експерименталното изследване: Предварителна фаза, свързана със

събиране на информация от различни източници и проучване на изложби за видео и фотография, провеждане и документиране на интервюта, работа на терен, с цел създаване на видео и фототворби и др.

Представени са творби от видеоархива на специалност „Изобразително изкуство“ след 1994 година и конкретно от събития, свързани с дисциплината „Неконвенционални форми“ в областта на фотографията и видеоарта. Акцентът е поставен върху онези арт събития, случили се след 1996 г., които касаят пряко темата на дисертационния труд.

Същинска фаза, състояща се в провеждане на основен качествен експеримент и обхващаща педагогическата работа със студенти по време на упражнения в ателие „Неконвенционални форми“.

И трета фаза, свързана с провеждане на допълнителен експеримент със студенти от различни курсове на ФНПП, към СУ „Св. Климент Охридски“, в ателие: „Неконвенционални форми“.

Изключително любопитни и интересни са документираните интервютата с преподаватели и участници в експеримента. Очевидно е, че върху посоката на провеждане на изследването, силно влияние е оказал научния ръководител проф. д-р Орлин Дворянов, който *„изтъква ролята на новата епоха за приобщаване в съвременно визуално изкуство, за създаване на нови художествени концепции, като към класическите изразни средства се включват и постиженията на новите дигитални технологии.“* (стр. 165)

Едно от най-големите достойнства на труда е тази част, в която докторантът описва проведените упражнения със студенти в ателие „Неконвенционални форми“, анализира процесът на проектиране, осмисляне и създаване на концепцията на творбата, тълкува коментарите на студентите и техните интерпретации на поставените въпроси в диалогичен дискурс. Именно в тази част най-ярко се открояват педагогическите достойнства на Иво Димитров и умението му да работи с млади хора, да предразполага и вдъхновява творческа атмосфера, от която да извлече същностното за природата на дигиталните технологии в творческия процес.

Четвърта глава включва всички заключителни анализи от качествения експеримент и резултати от проведени анкети, наблюдения и интервюта. Като доказателствен материал за ефективността на експеримента и верността на изказаната хипотеза, докторантът привежда описание и анализ на постигнатите резултати от експерименталната си работа и документира използваните методи. Прави сравнителен анализ на основния и допълнителен експеримент, като акцентът се поставя върху *„техниките, които се прилагат в творческия процес при изграждане на видеотворба и естетическото отношение на студентите към изкуството като цяло“*. (стр. 147)

В пета глава са резюмирани постигнатите резултати, формулирани са основните изводи и обективно са посочени основните приноси моменти на дисертационното изследване.

Авторефератът е изготвен коректно и отговаря на структурата и съдържанието на дисертацията.

3. Научни приноси:

Изследването е посветено на теоретико-практическия проблем отнасящ се до основните закономерности, принципи и особености на създаване на неконвенционална форма на визуално изкуство. Докторантът Иво Димитров е разработил експериментална система, която е базирана на неговия опит на автор, но и на преподавател. По тази причина дисертационният труд представлява оригинален художнически принос в теорията на визуалните изкуства, без да повтаря малкото теоретични разработки в тази сравнително нова област на изкуствознанието.

Едно от съществените достойнства на труда е убеждението на докторанта, че: *„Фотографските и аудиовизуални произведения, създадени посредством прилагане на дигитални технологии и постигнатите резултати, превръщат младите автори в творци на реалната действителност и дават нова насока в осмисляне на изобразителното изкуство и формиране на естетически възгледи.“* (стр.199) Убеждение, което Иво Крумов отстоява и влага в разработването на напълно нова и успешна методическа система за допълване и обогатяване на обучението на студентите в ателие „Неконвенционални форми“, специалност „Изобразително изкуство“ чрез внедряване на новите технологии, свързани с фотография и видеоарт. По експериментален път доказва, че при *„реализирането на видеофилм, видео бекграунд за пърформанс, фотоси от видео и фотоинсталация в самостоятелен или групов проект, чрез използването на нови програми за видео и фотообработка в процеса на обучение по изобразително изкуство, осъществено като упражнение, се създава възможност за усвояване на знания за културните ценности, визуалната комуникация и естетическото възприемане на света.“* (стр. 6)

Ето защо напълно подкрепям посочените от докторанта основни приноси на дисертационния труд, които реално отразяват постигнатите от него теоретични, научни и практически резултати.

4. Публикации:

Представените от дисертанта публикации: „Новата култура и дигитална комуникация интернет“, „Фотография, аналогови и дигитални технологии“, „Аудиовизуална медия в обучението при студенти“ са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

5. Въпроси и препоръки:

- Въпреки достойнствата на дисертационния труд, според мен, би могло да се прецизира употребата на някои понятия, за да се избегне неясния прочит на тяхното съдържание. Например: паралелната употреба на: „фото Б-граунд“, „фотография Б-граунд“ (с. 140) и „снимка Б-граунд“ (с.131), съответно „видео Б-граунд“(с.87, 109 и др.), „видео бекграунд“ (с. 6), „видеобекграунд“ (с.114), „бекграунд“ (с. 115) „бекграунд - фон в пърформанси“ (стр. 56) и др. налага усещането за неуточнена терминология.

- Според мен, творбите на студентите от ателие „Неконвенционални форми“, създадени като част от задачите, поставени от докторанта в рамките на изследването, представляват развиващи се в пространството и времето творби, които биха могли да бъдат добавени към съдържанието на труда в електронен формат.

- Предвид актуалността на темата на изследването и ефективността на приложената експериментална методика, би било добре докторантът да разработи под формата на дигитално ръководство учебно помагало, което би било от полза не само за студенти и преподаватели, но и за всеки, който е изкушен от визуалните изкуства и употребата на нови технологии в творческия процес.

6. Заключение:

В заключение мога да твърдя, че представения за разглеждане дисертационен труд на Иво Димитров представлява задълбочено изследване, което отговаря на изискванията на закона за придобиване на научни степени в България. Използваната методика на изследване е подбрана съобразно целите и задачите на разработката.

Предвид достойнствата, безспорните приноси и практическата приложимост на обсъждания дисертационен труд: **„Дигиталните технологии (видеоарт и фотография) в обучението при специалност Изобразително изкуство“**, напълно убедено препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на **Иво Крумов Димитров** образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство)

20 март 2019 г.

С уважение:

доц. д-р М. Теофилова